

A STATUS TÖRVÉNYRŐL – A SZENVEDŐ ALANY SZEMSZÖGÉBŐL

A román politikai elit újra felhördült és fejünk fölött újra intézkedik a mi sorsunkról. Ez azért visszataszító, mert mi jól ismerjük a nagy szeretetet és „gondoskodást”, mint örökös másodrangú állampolgárok. Azt is tudjuk, hogy nemzetiségi kisebbségekről való gondoskodás nem volt soha a román állam erőssége, ha kellett, pénzért is eladta a kisebbség tagjait, gondoljunk csak a nem is olyan régen kiárusított zsidókra és németekre. A rengeteg, majdnem naponta elhangzó kiutasítás, nyilvános mocskolás és megalázásokon kívül, amelyek már oda fajultak, hogy felmérések szerint már a toleráns bánátiak sem szívesen laktának magyarok szomszédságában, oldalakra rúgna a névsor azokról, amelyek világosan mutatják,

hogy Trianon után, egészen máig minden szempontból másodrendű állampolgároknak tekintettek saját szülőföldünkön, bizonyítva azt, hogyan kell mellőzni, megkerülni a mindenkori egyezményekben rögzített nagy fogadalmakat. Gondoljunk csak 1918/ 19-re és más nemzetközileg ismert fogadalmakra. Vagy gondoljunk csak 1989 közös örömeire, majd a véres, bunkós márciusra, annak áldozataira. Én nem tudok arról, hogy törvényesen román embereket felelősségre vontak volna, de magyar és cigány bebörtönzött emberekről sokat hallhattunk. Nálunk, úgy látszik, a bűnnek is nemzetisége van! A történelem folyamán a román politikusok nagy mesterei voltak annak, hogy a világ felé szerepeljenek, a demokrácia lovagjaiként mutatkozzanak, főleg akkor, ha azt a világ elvárja tőlük. Nem mindig sikeres ez a játék, néha mindent nem tudnak álcázni. Olykor-olykor szükség van a másodrendű állampolgárokra is, na, nem azért, hogy magas funkciókba rakják őket, hanem azért, hogy dicsekedhessenek a saját csecsenjeikkel, albánjaikkal. Aztán jönnek a választások, jön egy státus törvény és elmosódik a határ: a vádimtudorok, funárok és a többi liberális vagy más politikusok között, mert itt a közös ellenség, a magyar, és velük lehet riogatni, ebből akár politikai tőkét is lehet kovácsolni. Jó példa erre a Funár júniusi bukaresti fogadtatása és a csürhe Erdélyt- féltők ordibálása. Okulhattunk már a jó régi latin közmondásból, miszerint a róka szőrét igen, de szokását nem változtatja! De mégis ennyi önzés, irigység, rosszindulat láttán szomorúság fog el és kérdések özönlenek agyamba. Kérdések, amelyekre soha nem kapok már megnyugtató válaszokat! Nagyon kevesen értik meg a honfitársaink közül azt, hogy számunkra nem volt és soha sem is lesz Trianon ünnep vagy öröm- alkalom! És mi nem vagyunk azért hibásak, ha a történelem ide- oda tologatta a határokat és Trianon kirekesztett az igazi anyaországból. De lelkünk mélyén – és ez természetes dolog – mi magyarnak maradtunk. Mi a magyar nemzet része vagyunk és nagyon örvendünk, hogy a magyar pártok között ebben a kérdésben egyetértés van. A kis Magyarország eddig is segített, ha törvénytelenül és kissé akadozva is, mert bizony 1990 után sok erdélyi ember, akik Romániában munka nélkül tengették napjaikat, ott munkát keresve pénzt, betevő falatot hoztak családjaiknak. És miért ne hangsúlyozzuk, fiataljaink viselkedni, beszélni tanultak és megláthatták azt is, hogy arrafelé más a munkakultúra, más mércével mérik a minőségi munkát. Szeretném felmérni, Erdélyben, a magyar falvakból egy adott pillanatban hányan is keresték a kenyerüket Magyarországon. Állítom nincs olyan község, ahonnan legalább tíz ember ne ott dolgozna! És még mindig nagy azok száma, akik egyetem vagy más iskolák elvégzése után ott remél boldogságot. Mert itthon, sajnos, nehezen tudnak érvényesülni. És a Moszkva téren jócskán találkoztam román ajkú férfiakkal és nőkkel, akik szintén munkát kerestek. Ez a munkaerő-kínálgatás – legyen az román vagy magyar emberek részéről – civilizálatlan volt és megalázó. Nos, a státus törvény ezen is változtatni akar! De miért sajnálja azt a miniszterelnök, külügyminiszter, államelnök egyhangon – de mennyire egyhangon- Vádimmal, Funárral, Paunescuval, ha én, sonyorú nyugdíjas féljeggyel utazhatok a budapesti földalattin? Árt ez Romániának? Valaki mondta, kérte a román kormányt, hogy a törvényt alkalmazzák Románia területén? Ha valaki ellenezhetné a törvényt, az csakis a magyar nép, a Magyar Köztársaság adófizetői lehetnének (és

bizony imitt- amott akadnak is ilyenek, hiszen az ők pénzükről van itt szó!) Érdekes, minket román adófizetőket nem zavar (legalább is nem zakatolunk miatta) ha a román állam támogatja, erejéhez mérten, a moldáviai, ukrainai és más határokon kívül rekedt románokat. És azt mondjuk, bárcsak olyan helyzetben lehetne Románia, hogy ez a támogatás nagyobb lenne! Az a gyanúm, hogy pont innen ered az irigység : ha mi nem tudjuk támogatni a testvéreinket, akkor akadályozzuk meg azokat is, akik erre képesek lennének! Nálunk ismert a „szomszéd kecskéje” mondás és ha lehet ezt alkalmazzuk is. Nem hinném azt, hogy a romániai magyaroknak bizonygatniuk kellene a tényt, hogy milyen szoros kapcsolatok kötik egy jó százalékukat az anyaországhoz. Nem csak a kitelepedett gyermekeink, testvéreink, de saját életünk is ezer szállal fűződik az anyaországhoz! Álljon itt egy néhány példa a saját életemből:

Népcsoportom, a gyimesi csángó- magyarok néprajzát gyűjtöm, tanulmányozom. 1989 előtt Romániában két- három dolgozatot jelent meg. Azóta Magyarországon különböző folyóiratokban közel harminc dolgozat látott napvilágot, több pályázaton nyertem, elismerést és kitüntetések vehettem át, kiadott könyveimen pedig az áll, hogy „...támogatja a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma” vagy a Magyar Művelődés és Közoktatás Minisztériuma. Román támogatással mindezeket soha nem lettem volna képes elérni! Pedig hűséges román állampolgár vagyok! A román politikai elit érvei számomra érthetetlenek, elkeserítőek sőt felháborítóak. Azt kell gondolnom, hogy merő irigységből történik minden! Még egyszer a magas szférákban akarják eldönteni, hogy nekem, egyszerű embernek és másodrangú polgárnak mi a hasznos, mi a jó ebben az országban. Komikus az is, ahogyan párhuzamot igyekeznek állítani Ausztria és Románia között. A politikai kombinációkon kívül a két ország összehasonlíthatatlan. Miért kellene egy osztrák állampolgárt anyagilag támogatni Magyarországról? Gondoljunk az ottani életszínvonalra. És Ausztria az emberi jogok szempontjából sem hasonlítható össze egy keleti országgal.

Már azt gondoltam volna, hogy töprengéseinkben magunkra maradtunk, amikor június 19-én a román televízió reggel, nyolc óra utáni közvélemény megkérdezésére lettem figyelmes. A kérdés az volt , mi a véleménye a telefonálónak a státus törvényről. Három igaz, becsületes román ember jutott az adásidőben szóhoz és szívem szerint nyilatkoztak. Mind a három válaszából az csengett ki, hogy „miért zavar minket az a tény, ha valakit valaki segít”? Különösen szeretnék kezét csókolni annak a bukaresti nőnek, aki szabad fordításban a következőket mondta: „Én azért késtem el ma a munkából, hogy a véleményemet kinyilváníthassam. Nem értem, akárhogy próbálkozok, úgy sem értem, miért haragszik a román kormány vagy akárki, ha egy szülő segíteni akarja a tőle távol szakadt gyermekeit? Itt a baj az, hogy mi nem tehetjük ugyanezt a határainkon kívül élő románokkal, mert szegények vagyunk. De azért, tehetségeink szerint mi is segítjük pl. a moldovaiakat.” A továbbiakban beszéltek arról is, hogy a történelem folyamán a román állam képes volt kiárúsítani saját állampolgárait és itt a németekre, valamint a zsidókra gondoltak...

...Június 19- én jó napom volt! Azon gondolkodtam, hogy ilyen kevés elég ahhoz, hogy az embernek boldog, nyugodt napjai legyenek? Igen, mert nekünk nem elsősorban az anyagiak fontosak a státustörvényből! Hanem az a lelki megnyugvás, hogy annyi „banghila” és „bozgor” után valakihez mi is tartozunk, valaki gondol ránk!

2001 június 27

Tankó Gyula